

Gemeentebreed

Het gebeurt...

J. Wesseling

Grote kans dat u dat gevoel wel herkent. Het voelt wat machteloos, vermoeiend, ongrijpbaar ook. Alles lijkt in beweging. Niet alleen de samenleving verandert in een razendsnel tempo. Ook in de kerk lijkt niets meer zeker te zijn en vast te staan. En, wat schouderophalend, hoor je mensen dan zeggen: het gebeurt.

Overgeleverd?

Het klinkt alsof we eraan overgeleverd zijn. Alsof we er geen grip meer op hebben. Ontwikkelingen in de samenleving zijn niet bij te houden. Mensen individualiseren in een hoog tempo. Ieder leeft in de postmoderne stolp van zijn eigen waarheidje, zijn eigen leefwereldje... Vaak op zoek naar de volgende kick, de piekervaring die je weer voor even een goed gevoel geeft. We consumeren er ondertussen lustig op los, ook al hangt de dreigende wolk van AI Gores ongemakkelijke waarheid boven ons hoofd: hoe lang leveren energiebronnen nog brandstof en hoe groot is nog de spankracht van de dampkring? Hebben onze kleinkinderen straks nog lucht om adem te halen en energie om het huis te verlichten en hun eten te koken?

Ondertussen is, volgens velen, de prediking in de kerk aan het verwateren. Het mag niet te lang en zeker niet te moeilijk. Dat kan een mens van nu niet meer aan. Als gevolg van de evangelicaalslag beklimt gemakkelijk de vrome gelovige het podium en vraagt vooral aandacht voor zichzelf en zijn persoonlijke beleving. Steeds meer moet ook het kind (een deel van) de dienst uitmaken. En het luisterpubliek wil ook geamuseerd worden. De eredienst aan de levende God dreigt te infantiliseren. Het moet wel leuk blijven, tenslotte. 'Ik durf soms nauwelijks meer met een gewone preek de preekstoel op,' bekende een bekende collega.

Intussen heeft ook de ontleding al jarenlang huisgehouden en binnenshuis een geestelijke kaalslag veroorzaakt. De schriftkennis holt achteruit. De grote lijnen raken onder het stof. De gereformeerde belijdenis is maar al te vaak inhoudelijk onbekend... en blijft dus ook gemakkelijk onbemind. Welke jonge ambtsdrager heeft alle formulieren van ons gezamenlijk geloof van begin tot eind echt gelezen, en met hart en ziel zich eigen gemaakt? Hoe brengen we de kerkelijke aansporing en terechtwijzing (kenmerkend voor een echte geloofsgemeenschap van de Here!) in praktijk, wanneer ook in de kerk de mentaliteit gaat gelden van: 'zoveel hoofden, zoveel zinnen'? Soms weten kerkenraden weinig meer te doen dan de processen zo goed mogelijk te 'managen' om zoveel mogelijk alle kikkers in de kerkelijke kruiwagen te houden.

Ik weet wel, ik schets een karikatuur en teken zwart-wit.

Maar ergens: het gebeurt...

Het gevoel

Je kunt natuurlijk op de maatschappelijke en kerkelijke ontwikkelingen allerlei onderzoeken en analyses loslaten. Maar het gaat me even om het achterliggende gevoel. Dat onmachtige, wat teleurgestelde en berustende gevoel van: het gebeurt gewoon. Je houdt het niet tegen, je kunt er niets aan veranderen, je kunt het leuk vinden of niet. Maar het lijkt onbegonnen werk

om een maatschappelijke trend buiten de kerkdeur te houden. We zijn en blijven toch mensen van deze tijd. Het lijkt ook verspilde energie om de doorwerking van de tijdgeest te bestrijden. Die sluipt overal onder de drempel door naar binnen en eist z'n ruimte op in ieder (kerk)mens.

En al die ongrijpbare ontwikkelingen samen vormen een beweging, ze zetten een trend, ze vormen een stille kracht die de kerk als een logge olietanker langzaam van koers laat veranderen, haast onmerkbaar, maar ook onafwendbaar.

Het gebeurt...

De houding

Het gaat me deze keer niet eens om de vraag: wat gebeurt er nu precies? Welke ontwikkelingen doen zich voor? Welke trend zetten ze met elkaar in beweging?

Het gaat mij vooral om de achterliggende houding. Die berustende, onmachtige constatering: het gebeurt... Alsof we eraan onderworpen zijn. Alsof het om autonome processen gaat, met een eigen wetmatigheid. Sociologisch, psychologisch en historisch misschien ook heel verklaarbaar, maar wat de oorzaken en gevolgen ook precies zijn: de kerk lijkt alleen maar mee te deinen op de golven van de actuele ontwikkelingen. En meer niet. Ons rest weinig anders dan daar zo goed mogelijk rekening mee te houden en op in te spelen.

Alsof de Geest uit God ergens niet opgewassen is tegen de geest van de tijd, tegen de actuele ontwikkelingen, tegen de machten en krachten die boven onze hoofden en achter de schermen zomaar de regie voeren vanuit het kamp van de vijand.

En dat weiger ik te geloven.

Strijd

Want de Geest is zelf God, ongeschapen, onmetelijk, eeuwig en almachtig.

Hij bindt de geestelijke strijd aan tegen de hemelse vorsten, de heersers en de machthebbers van de duisternis, tegen de kwade geesten in de hemelsferen (vgl. Ef. 6:12). Hij durft het aan, Hij ziet er perspectief in en Hij waagt het erop ons in die geestelijke strijd te betrekken.

Omdat de overwinning al zeker is.

Nee, ik ben er niet op uit om allerlei actuele ontwikkelingen te demoniseren. En de tijdgeest is niet altijd bij voorbaat des duivels. Veranderingen in de kerk voeren niet bij voorbaat af van de gehoorzaamheid aan onze opperbevelhebber, Koning Jezus Christus.

Maar ik huiver wel voor een geestelijke gemakzucht, een argeloze houding, een berustende opstelling 'alsof we er toch niks aan kunnen veranderen'; het gebeurt toch wel...

We zitten met elkaar nog steeds midden in de geestelijke strijd. In mijn vorige standplaats werd dat meestal vrij snel toegepast op de demonische verleidingen en occulte bezettende machten voor ieder mens afzonderlijk. De geestelijke strijd in het leven van het individu. Maar in de Schrift roept de Here ons even zo goed op om die geestelijke strijd te onderkennen in de redeneringen van journalisten en opiniemakers, in de gangbare mentaliteit van de samenleving en in de ontwikkelingen buiten én binnen de kerkdeur.

Mobilisatie

'Geliefde broeders en zusters, vertrouw niet elke geest. Onderzoek altijd of een geest van God komt, want er zijn veel valse profeten in de wereld verschenen' (1 Joh. 4:1). 'Weet dat de laatste dagen zwaar zullen zijn. De mensen zullen egoïstisch zijn, zelfingenomen en arrogant. ... Er komt ook een tijd dat de mensen de heilzame leer niet meer zullen verdragen, maar

leraren om zich heen verzamelen die aan hun verlangens tegemoet komen en hen naar de mond praten' (2 Tim. 3:1-2 en 4:3). 'U moet uzelf niet aanpassen aan deze wereld, maar veranderen door uw gezindheid te vernieuwen, om zo te ontdekken wat God van u wil en wat goed, volmaakt en hem welgevallig is' (Rom. 12:2). 'We leven wel in deze wereld, maar vechten niet met de wapens van deze wereld. De wapens waarmee wij ten strijde trekken ... zijn er om met hun kracht bolwerken te slechten voor God. We halen spitsvondigheden neer en iedere verschansing die wordt opgetrokken tegen de kennis van God, we maken iedere gedachte krijgsgevangen om haar aan Christus te onderwerpen' (2 Kor. 10:5).

De Here bewaart zijn kerk door de vechtkracht van zijn Geest en met het wapen van zijn Woord. Hij leert ons om de strijd der geesten te onderkennen en mobiliseert ons om in die geestelijke strijd onze gevechtsposities in te nemen.

Gevechtsklaar?

Of klinkt dat te strijdlustig? Is het allemaal kommer en kwel op het kerkelijk erf? Dat zou ik niet durven beweren. Ik hoor en zie heel veel goede en mooie dingen. Veel bijbelse bezinning, veel verlangen om oprecht met de Here te leven, veel inzet in het 'leger' van de Here en veel vindingrijkheid om in deze tijd toegewijd kerk te zijn. Een dominee die een boekje schrijft over 'gelukkig gereformeerd', trekt volle zalen. Toch ben ik er niet helemaal gerust op.

Niet toevallig signaleerde onlangs R. Kuiper, dat wanneer de antithese niet meer een geestelijke wapening inhoudt, de zaak teloorgaat. De geestelijke tegenstellingen worden niet meer herkend, er is geen noodzaak meer tot diepgaande confrontatie. Geestelijke weerbaarheid en dynamiek verdwijnen. Het echt scherpe bewustzijn van geestelijke fronten, de spanning en de toerusting voor een echt geestelijke strijd gaan ontbreken. Gezapigheid en gewenning aan kerkelijke luxe liggen op de loer. En... de onderlinge 'gezelligheid' gaat het hart vormen van de groepsbeleving. We moeten het wel leuk houden met elkaar. En M. te Velde: het is gemakkelijk om het antithesedenken terzijde te schuiven als overdreven scherpslijperij. Toch doen we deze benadering alleen recht, als we oog hebben voor de grote strijd der geesten die in deze wereld gaande is. Voor een deel heeft men in vrijgemaakte kring het contact met deze manier van denken verloren. Er ging veel meer een geest heersen van pragmatisme, onderhandeling, compromis en relativering. Zou het niet verdiepend en verrijkend zijn wanneer we meer oog krijgen voor de geestelijke strijd, de grote worsteling die in de wereld gaande is? In de Bijbel is dat een nadrukkelijk thema. Dat brengt met zich mee dat alle verschijnselen en meningen die zich voordoen, tot op de kern moeten worden gepeild.

Er is werk aan de winkel.
Gemeentebreed.